

قیمت‌گذاری بنزین در کشورهای جهان

قیمت‌گذاری بنزین وابسته به فاکتورهای نظیر بهای نفت خام، نحوه پالایش، توزیع، تقاضای داخلی، قدرت واحد پول محلی، مالیات و نیز موجود بودن ذخایر و نیز نحوه عرضه بنزین دارد. از آنجا که سوخت‌ها به صورت جهانی معامله می‌شوند، بهای تجاری آنها شبیه به هم است. اما بهایی که مصرف‌کنندگان پرداخت می‌کنند بیشتر به سیاست‌های قیمت‌گذاری داخلی کشورها بستگی دارد. حدود ۴۴ درصد بنزین تولیدی در سراسر جهان در آمریکا مصرف می‌شود. بر اساس تازه‌ترین آمار، مصرف بنزین در آمریکا سالانه ۵۱۰ میلیارد لیتر بوده است. کشورهای غربی از جمله پرمصرف‌ترین کشورها در زمینه بنزین به شمار می‌روند و شاخص مصرف بنزین به ازای هر فرد در این کشورها بسیار بالاتر از کشورهای دیگر است. به همین دلیل برخی کشورها از جمله کشورهای اروپایی و ژاپن مالیات‌های سنگینی برای مصرف سوخت‌ها از جمله بنزین اعمال کرده‌اند.

عرضه بنزین یارانه‌ای

سیاست داخلی دولت‌ها را در ارتباط با انرژی از مکانیزم قیمت‌گذاری انرژی در آن کشورها می‌توان یافت. در شماری از کشورها به بنزین و دیگر محصولات نفتی یارانه می‌دهند. یارانه‌ها موجب می‌شود که حمل و نقل افراد و کالاها ارزانتر تمام شود. با این حال همین یارانه‌ها موجب می‌شود که صرفه‌جویی در مصرف انرژی صورت نگیرد. افزایش شدید بهای نفت طی سال‌های اخیر موجب شد که بسیاری از کشورها این یارانه‌ها را کاهش دهند که این امر موجب شد تورم از بدهی دولتی به مردم منتقل شود.

یارانه‌های سوخت بیشتر در کشورهای دارای ذخایر عظیم نفتی اختصاص داده می‌شود. ونزوئلا که ذخایر نفتی فراوانی دارد بهای بنزین را در در رقم دو سنت در لیتر حفظ کرده است. دیگر کشورهایی که به بنزین یارانه می‌دهند، عربستان سعودی، مصر، میانمار، مالزی، کویت، چین، تایوان، کره جنوبی، بروئی و نیجریه هستند. طبق برآوردهای آژانس بین‌المللی انرژی، یارانه‌های نفتی در سال گذشته میلادی، ۱۲۶ میلیارد دلار بوده که سهم عربستان سعودی، ۲۲ میلیارد دلار بوده است در حالی که چین، تنها ۵ میلیارد دلار و هند، ۱۲ میلیارد دلار یارانه پرداخت کرده‌اند. آمریکا به طور آشکار یارانه به بنزین نمی‌دهد، با این حال قیمت‌گذاری بنزین در سطح فدرال این کشور همراه با مشوق‌های مالیاتی و دیگر امتیازاتی است که دولت به ایالت‌ها می‌دهد. در صورتی که آمریکا نیز این کار را متوقف کند، بهای بنزین در این کشور نیز به سطوح اروپا خواهد رسید.

مصرف و قیمت‌گذاری بنزین در آسیا

در هندوستان قیمت بنزین و گازوئیل از میانگین موزون قیمت‌های واردات و صادرات این فرآورده‌ها با دادن وزن چهار پنجم به واردات و یک پنجم به صادرات تعیین می‌شود. کشورهای جنوب شرق آسیا عموماً تولیدکننده نفت نبوده و نیازمند واردات نفت خام هستند. مکانیزم‌های قیمت‌گذاری برای فرآورده‌های نفتی در کشورهای عضو بسته به ساختار داخلی صنعت نفت و سیاست‌های دولتی و همچنین فضای بازار، در هر کشور از کنترل کامل قیمت تا آزادسازی کامل آن متغیر می‌باشد و به طور کلی عوامل هزینه‌ای و مالیاتی مهم‌ترین عوامل در تعیین سطح قیمت فرآورده‌های نفتی می‌باشد.

در این بررسی به روند و نحوه قیمت‌گذاری بنزین در چند کشور منتخب آسیای جنوب شرقی و چین اشاره می‌کنیم:

چین

در چین، شرکت‌های دولتی اجازه ندارند که بهای جدید نفت را به مشتریان تحمیل کنند. پیش‌بینی می‌شود که با توجه به افزایش فروش ۱۵ الی ۲۰ درصدی خودرو در چین و رشد اقتصادی سریع این کشور مصرف بنزین در این کشور افزایش یابد. چین، در سال ۲۰۰۹ میلادی، سازکاری ایجاد کرد که در آن، بهای خرده‌فروشی نفت با بهای این محصول در بازارهای جهانی، هماهنگ شد. این رویکرد، به بهره‌وری در مصرف انرژی در زمان‌های اوج قیمت، کمک فراوانی کرد. به گفته فاتح بیرویل اقتصاددان ارشد آژانس بین‌المللی انرژی، دلیل آغاز منطقی کردن یارانه‌ها

از سوی بعضی از کشورها، از جمله چین، نگرانی درباره تغییر آب و هوای جهانی نبود، بلکه تلاشی بود برای تضمین امنیت دسترسی به نفت برای کاهش رشد تقاضا و کاهش هزینه‌های واردات آن. اخیراً منابع خبری از رشد چهار درصدی بهای بنزین در این کشور خبر داده‌اند. این چهارمین بار طی یک سال آتی است که بهای بنزین در چین نوسان دارد، که سه بار آن افزایش و یک بار آن کاهش بوده است. با این حال کارشناسان چینی اعلام کرده‌اند انتظار ندارند که این افزایش بهای سوخت اثری بر تورم در این کشور داشته باشد.

اندونزی

طی سال‌های اخیر اندونزی بهای بنزین و گازوئیل را ۲۹ درصد افزایش داده است. بهای بنزین از ۲۰ سنت در لیتر به ۲۵ سنت برای هر لیتر افزایش یافته است. بهای بنزین بار دیگر به ۴۸ سنت در هر لیتر افزایش یافت که ۸۷ درصد افزایش

مصرف و قیمت‌گذاری بنزین در اروپا

بیشتر کشورهای اروپایی مالیات‌های سنگینی برای سوخت در نظر گرفته‌اند. بهای سوخت به طور سنتی در اروپا سه الی چهار برابر آمریکا است. بین سال‌های دو هزار تا دو هزار و پنج میلادی که بهای هر لیتر بنزین در اروپا یک و نیم یورو بود بهای هر گالن بنزین در آمریکا یک و نیم دلار بود که تقریباً هر لیتر ۴۰ سنت می‌شود. در پی افزایش شدید بهای نفت در سال ۲۰۰۸ بهای بنزین در آمریکا و اروپا نیز به شدت افزایش یافت و در پایان سال گذشته میلادی با بحران اقتصادی در آمریکا بهای این محصول نیز در اروپا کاهش یافت. با این حال بهای بنزین در حال حاضر در اروپا هنوز تقریباً دو تا سه برابر آمریکا است. روسیه و برخی از دیگر کشورها مالیات‌های کمتری برای بنزین در نظر می‌گیرند و بهای بنزین در روسیه تقریباً شبیه به بهای بنزین در آمریکا است.